

Na neznanem vrhu s kraljevskim razgledom

Skopica V divjem, razdrapanem in samotnem svetu idrijskih grap na skrajnem severnem robu Trnovskega gozda

Z avtorjem najnovejše gorniške knjige *Hodim, torej grem* Marjanom Bradeškom smo se podali na turo po pozabljenih stezicah Idrijskega hribovja. V divji, razdrapan in samotni svet idrijskih grap na skrajnem severnem robu Trnovskega gozda. Povzpeli smo se na večini od nas popolnoma neznan vrh Skopica (863 m), med Dolenjo Trebušo in Čepovansko dolino, ki ponuja kraljevske razglede, pot do njega pa vodi mimo že davno opuščenih vasic, skozi prav zdaj zeleneče bukove gozdove in čez cvetoče travnike.

TINA HORVAT

Na predstavitvi knjige se je gorskim novinarkam in novinarjem pridružil tudi urednik Planinske založbe in Planinskega vestnika Vladimir Habjan. Knjigo z zgovornim naslovom je izdala Planinska založba Planinske zveze Slovenije (PZS) in je prava hvalnica naravi in povabilo v skrivnostni in samotni svet gora. Avtor z 32 mojstrsko zapisanimi zgodbami prebujajo navdih za odkrivanje prelepih, manj obiskanih koncev pri nas in tudi zunaj meja Slovenije. Eden takšnih je tudi samotni vrh Skopice.

»Glavne značilnosti tur v knjigi so samota, divjina in tišina. V teh časih so vrhovi, kjer ni množic, že kar nekaj posebnega. A zakaj bi vsi v kolonah hodili le na Viševnik in Triglav ali vselej le na Grmado, če gremo lahko morda tudi na samotno Skopico ali še kam drugam? Tukaj, na primer, lahko prekrasne Julijce vidimo z druge strani, s povsem drugimi očmi,« je na enem prvih postankov povedal Bradeško.

Letalski pogledi z vrha Skopice

Tura na Skopico je res kot nalašč za vse, ki iščejo starobitnost, samoto, drugačnost, oddaljenost in divjino. Ko s prelaza Drnulk po kolovozni poti pridemo do prostраниh pašnikov na Malih in Velikih Vršah, le še ruševine pričajo o tem, da so nekoč tu živeli ljudje.

Bradeško nam pove, da jih je nekoč v obeh vasicah živelo okoli sto, zadnji prebivalec je umrl leta 1970. »Življenje v tem divjem svetu je bilo zelo težko. Vode zaradi kraškega terena tukaj ni, imeli so jo le v vodnjakih. Dostop do vasi je bil po starem in ozkem kolovozu, cesto, po kateri zdaj hodimo, so zgradili šele po velikem žledolomu, da so lahko odstranili drevesa. A zdaj vidim, da se življenje vrača, pašna skupnost tukaj pase in kosi, obnovili so tudi staro Brezavščkovo hišo,« pripoveduje.

Pot z Malih in Velikih Vrš nadaljujemo skozi bukove gozdove in se kmalu po spominskem znamenju na mestu, kjer je stala enota partizanske bolnišnice Pavla, povzpemo na naš cilj. Kakšni prelepi razgledi na razdrapan in naguban svet okoli nas pričakajo! Kot bi gledali z letala, lahko na jugu občudujemo Govce, na drugi strani se razprostirajo Banjšice, na severu se nad pomladno ozelenelimi griči in planotami bohota bel venec Bohinjsko-Tolminskih gora, čez kate-re pogosto pogleda tudi naš očiak Triglav. Pred našimi očmi se z vrha Skopice odpira naša geološka preteklost, ki je bila v teh koncih zelo burna in je ta divji svet dobesedno razklala, razdrapala in nagubala na številne grape, z znamenitima idrijskim prelomom in grapo Gačnik na čelu.

Narava kot protiutež naporni službi

Magister računalništva iz Polhovega Gradca sicer vsak prost trenutek izkoristi za pobeg od zaslonov v naravo in je pred svojim leposlovnim prvencem *Hodim, torej grem* o svojih turah že napisal veliko člankov za *Planinski vestnik*, poleg tega pa še dva popotniška vodnika in dva poslovna priročnika. »Računalnik je precej suhoparen in te prikuje pred zaslon. Narava je zame protiutež naporni službi – potrebuješ jo, da se nadihaš. Narava ti vrne energijo, razglede, optimizem. Iz hribov se vedno vrnem optimisti-

čen,« je dejal.

Navdiha za naslov *Hodim, torej grem* ni dobil pri francoskem filozofu Descartesu, ki je najbolj znan po reku *Mislím, torej sem*, ampak pri zdravniku. Davnega leta 2003 je zvečer pisal uvodnik za gorniško revijo, istega dne pa je med čakanjem na pregled pri zdravniku razmišljal, kako bo bolj zdrav, če bo veliko hodil. Uvodniku je nato dal naslov *Hodim, torej grem* in ob iskanju naslova za knjigo se je spomnil nanj. »Če lahko hodim, pomeni, da sem zdrav. In vesel, da lahko hodim naokrog z lastnimi nogami. Vedno ko hodim, si želim hoditi še naprej. Tudi vsi mi bomo verjetno danes, ko se bomo s te ture vrnili v dolino, že razmišljali, kam bomo šli prihodnjič,« preprosto opiše svojo gorniško filozofijo.

Brezpotja samo za izkušene

Knjiga je sicer leposlovna in ne vodniška literatura, a vendar bralca ob branju kar zasrbijo podplati, da bi avtorju sledil na samotne poti, divja brezpotja in v odmaknjene grape. Marjana Bradeška povprašamo, ali so opisane ture primerne za večino ljubiteljev gora ali le za zelo izkušene. »Seveda je nujna ustrezna telesna pripravljenost, poleg tega pa tudi precej raziskovalne žilice, dobrega občutka za zemljevid in za prepoznavanje značilnosti pokrajine. In seveda – nujen je spoštljiv odnos do narave, četudi gremo le na enourni sprehod. Kot vidite, tu ni markacij in knjiga ni vodnik, ki bi bralca vodil korak za korakom, a na zemljevidu je še vedno vrisana pot, ki ji lahko slediš. Izkušen iskalec bo ob mojih opisih našel pot. Ne nazadnje, mar ni pot v naravo vedno malo raziskovanja? Le zakaj bi slepo sledili temu, kar nam kaže aplikacija na pametnem telefonu? Zakaj bi gledali v zaslon, če pa je pred nami tako lepa pokrajina? Nekaj poti v knjigi, posebej v grapah, res zahteva zares izdelanega planinca, tudi z nekaj alpinističnimi izkušnjami, a večina

jih je primernih za povprečnega planinca, ki pa mora dobro znati brati zemljevid in, to velja za mlajše generacije, uporabljati aplikacijo maPZS,« je poudaril avtor.

Veliko tur, ki jih je opisal v knjigi, je opravil sam, nekaj z ženo Mojco in hčerko Urško, pogosto pa v družbi še treh prijateljev, med njimi je bil tudi pokojni Dario Cortese. Še posebej so ju navdušile prav znamenite idrijske grape. »Odkrivanja so bila z Dariem nekaj, kar si bom zapomnil za vedno, saj sva bila lahko kar drzna pri načrtih in sva se pri stezosledstvu odlično dopolnjevala,« se spominja avtor knjige in doda, da so bili pri družinskih raziskovanjih seveda veliko previdnejši in so jih tudi prilagajali. »Nikoli pa nismo opustili iskanja po brezpotjih, tudi ko je bila hči še majhna. Z nama ali pa le z menoj je večkrat zašla v divje idrijske grape, verjetno je bila najmlajši otrok, ki je lazil po takih brezpotjih. Z ženo pa še danes rada rineva v kakšno z robido prepleteno šavje.«

I Za izkušene

Izhodišče za turo na Skopico je prelaz Drnulk, do katerega pridemo po slikoviti cesti iz Dolenje Trebuše ali iz Čepovana. Na prelazu pustimo avto in se po gozdni cesti usmerimo do prostranih pašnikov ob nekdanjih Čepovanskih Vršah, nato se skozi bukove gozdove po kolovozih in stezicah povzpemo na vrh. Pot, ki ni ves čas označena in je zato primerna le za izkušene pohodnike, prehodimo v uri in pol.

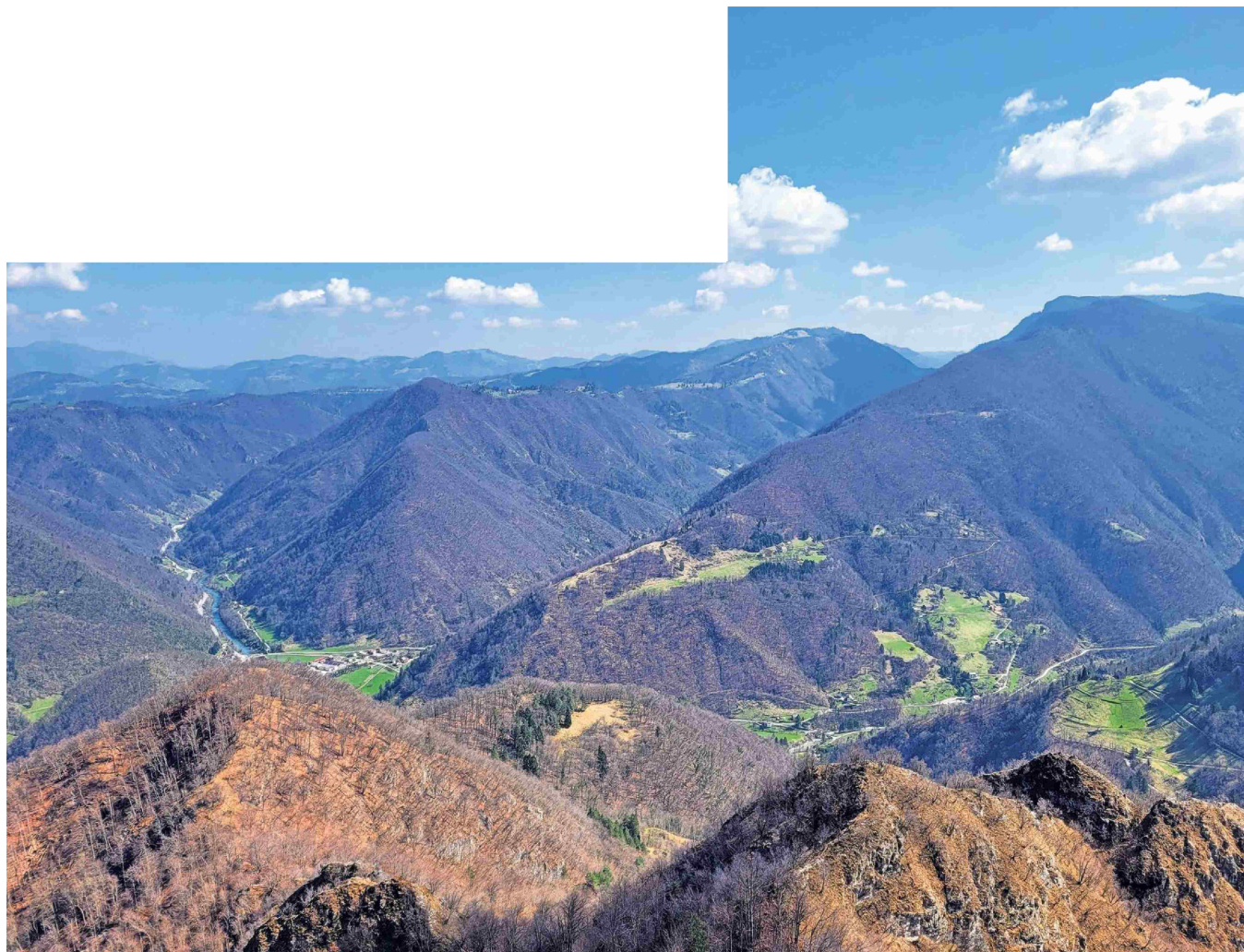
Večini neznan in zato samotni vrh Skopice

V tej hiši je do leta 1970 živel zadnji prebivalec Vrš.

Na vrh Skopice sta nas popeljala Marjan Bradeško in Vladimir Habjan.

Z vrha se nam odpre pogled na razdrapan svet idrijskih grap. FOTOGRAFIJE TINA HORVAT

Novinarska konferenca v hribih